

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA/REPUBLIC OF KOSOVO

A.nr.526/19

GJYKATA THEMELORE NË PRISHTINË-Departamenti për Çështje Administrative, me gjyqtarin Kreshnik Kaçiu dhe zyrtaren ligjore Shqipe Jashari, në konfliktin administrativ të paditësit Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Hulumtuese-BIRN me seli në Prishtinë, të cilën sipas autorizimit e përfaqëson Jeta Xharra, kundër të paditurës Mnistria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës, për shkak të anulimit të vendimit me numër protokolli 5637-2/18 të datës 27.12.2018, pas shqyrtimit kryesor publik, me datë 12.01.2023, mori këtë:

A K T G J Y K I M

I. APROVOHET në tërësi si e bazuar padia dhe kërkesëpadia e paditësit Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Hulumtuese-BIRN me seli në Prishtinë.

II. ANULOHET vendimi i të paditurës Mnistria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës me numër protokolli 5637-2/18 të datës 27.12.2018 dhe çështja kthehet në rishqyrtim dhe rivendosje tek e paditura.

III. Secila palë i bartë shpenzimet e veta procedurale.

A r s y e t i m

Shqyrtimi kryesor në këtë çështje juridike u mbajt në kuptim të nenit 41 të Ligjit për Konfliktet Administrative, me praninë e palës paditëse, e në mungesë të palës së paditur, të ftuar në mënyrë rregullt.

Paditësi me padinë e datës 27.02.2019 ka kërkuar anulimin e vendimit të kontestuar me padi. Ndër të tjera pohon se vendimi i kontestuar shkelë të drejtën kushtetuese të mishëruar në nenin 52 të Kushtetutës. Kjo për faktin se e paditura nuk është angazhuar për të garantuar vendimmarrjen e qytetarëve në Pëlqimin Mjedisor dhe se në këtë drejtim, e paditura me rastin e nxjerrjes së vendimit për pëlqim mjedisor kishte pasur mungesë të informacioneve bazike dhe se ndryshimet e mëpastajme në raportin e Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor nuk u ishin prezantuar qytetarëve në ndonjë takim publik apo në ndonjë lloj tjetër të pjesëmarrjes publike të qytetarëve. Paditësi poashtu pohon se e paditura ka organizuar vetëm një takim publik në lidhje me këtë çështje administrative, se vendimi i kontestuar është në kundërshtim me LM dhe LVNM dhe Udhëzimin Administrativ MMPH Nr.16/2015.

Në seancën e shqyrtimit kryesor, përfaqësuesja e paditësit deklaroi: *“Sa i përket çështjes së legjitimitetit aktiv në procedurë të kontestuar nga ana e të paditurës, pala paditëse konsideron se kjo e drejtë buron pakontestueshëm nga ligji për vlerësimin për mjedis 03-214, më saktësisht neni 24 par. 1 dhe 2, ku në par. 1 përcaktohet se palët e interesuara që kanë interes të mjaftueshëm për projektin do të kenë qasje në shqyrtimin e procedurave para gjykatës në kundërshtimin apo ligjshmërinë procedurale të vendimeve, akteve apo mos nxjerrjes së aktit që kanë të bëjnë me*

pjesëmarrjen e publikut ne pajtim me dispozitat e këtij ligji. Par. 2 i po këtij neni, përcakton së palë e interesuar është cdo organizate joqeveritare që mision ka mbrojtjen e mjedisit dhe që përmbush kërkesat ligjore sipas legjislacionit në fuqi. Në këtë drejtim BIRN është organizatë e përkushtuar për ta avokuar për mbrojtjen e ambientit në RKS dhe për më tepër është pjesë e një konzorciumi i organizatave joqeveritare të emëruar si "KOSID" e cila organizatë është aktivisht e përfshirë në debatet dhe politikat energjetike dhe të ambientit të RKS. Ky konzorcium është duke luftuar ndërtimin e termocentralit të tretë përshkak të pasojave ambientale që nga viti 2010, dhe si rezultat i punës së tyre Banka Botërore është tërhequr nga financimi i këtij projekti të dëmshëm për Kosovën. Strategjia energjetike e RKS 2021-2030, nuk e përjashton ndërtimin e një termocentrali të ri, andaj është me rëndësi që institucionet që do të vendosin në të ardhmen për ndërtimin e një termocentrali, të edukohen për rregullat, ligjet, të drejtat ambientale të qytetarëve të Kosovës, kundrejt abuzimit me resurset natyrore të Kosovës, ajrin, ujin, tokën, mu për këtë është maru leja mjedisore për projektin. Dhënia e pëlqimeve mjedisore në përputhje me legjislacionin në fuqi është një garancë e barazpeshës ndërmjet një investimi shumë të rëndësishëm në fushën e energjisë dhe mbrojtjen e të drejtave, lirive të ambientit. Qëndrojmë pranë padisë të cilën e kemi parashtruar me të gjitha provat mbështetëse dhe konsiderojmë se vendimi i kontestuar me këtë padi është relevant sepse pëlqimi mjedisor i të paditurës vazhdon të mbetet në fuqi. Kjo përkundër që nuk ka pas diskutim publik për vlerësimin e ndikimit në mjedis, që është bërë për termocentralin e trete, që ka qene për qëllim të ndërtohet nga Countur Global. Fryma e padisë sonë ka të bëjë me ruajtjen e interesit publik që ka të bëjë me mbrojtjen e ambientit, ujit, tokës dhe ajrit të Kosovës edhe në këtë rast, si në shumë raste tjera, që nga pas lufta ministria e Ambientit ka lëshuar pëlqime mjedisore, projekteve si termocentrali tretë që i ka bërë dëm ambiental Kosovës, duke mos i përcjellë rregullat, ligjet e vetë RKS dhe duke e shkel Kushtetutën e Kosovës. Arsyet që qëndrojnë në anulimin e këtij vendimi janë: Pëlqimi mjedisor i kontestuar nuk është nxjerrë në përputhje me Kushtetutën e RKS, ligjin për mbrojtjen e mjedisit, ligjin për vlerësimin mjedisor dhe rrjedhimisht si akt i tillë nuk i ka përmbushur cilësitë elementare dhe qëllimin e paraparë me dokumentet e sipër përmendura. Në këtë drejtim pëlqimi mjedisor i kontestuar është nxjerrë pa u mbajtur dëgjimet publike në të gjitha komunat e afektuara nga ndërtimi i termocentralit dhe për më tepër dëgjimi publik i mbajtur në Komunën e Obiliqit është mbajtur para se të ekzistojë zyrtarisht raporti i vlerësimit të ndikimit mjedisor i cili është deponuar tek e paditura me date 28.09.2018, rrjedhimisht edhe ky dëgjim publik dhe qytetarët që kanë marrë pjesë në këtë dëgjim publik kanë qenë të privuar nga informacioni bazik i cili deri vonë nga raporti i vlerësimit të ndikimit në mjedis dhe nuk i kanë pasur parasysh ndikimet mjedisore të këtij projekti. Baza juridike lidhur me këtë mund të gjindet edhe te neni 52 i Kushtetutës së Kosovës që thotë " Secili person juridik ose fizik ka të drejtë të informohet për gjendjen e mjedisit dhe të marrë pjesë në vendimmarrje" edhe neni 57 i Ligjit për mbrojtjen e mjedisit i obligon institucionet publike ta informojnë dhe ta përfshijnë në vendimmarrje publikun".

Ndërkaq në fjalën përfundimtare deklaroi: "Duke pasur parasysh provat e administruara gjatë këtij shqyrtimi dhe shtjellimin e tyre, konsiderojmë se në mënyrë të pakontestueshme evidentohen se si akti i kontestuar me këtë padi, pëlqimin mjedisor nr.5637-2/18 dt. 27.12.2018, është nxjerrë në kundërshtim me Kushtetutën e RKS, ligjin për mbrojtjen e mjedisit dhe ligjin për ndikimin e vlerësimit në mjedis, rrjedhimisht kërkojmë nga gjykata anulimin e këtij akti administrativ".

E paditura, me përgjigjjen në padi të datës 21.03.2022 e konteston në tërësi padinë dhe kërkesëpadinë si të pabazuar. Tutje, pohon se palës paditëse i mungon legjitimiteti aktiv për të qenë palë në këtë çështje juridike. Poashtu shton se meqenëse nuk ka pasur kontratë në mes të

Republikës së Kosovës dhe Contour Global-it, vendimi i atakuar me padi nuk krijon kurrfarë efekti dhe konsiderojmë se këtu paditësja nuk ka ndonjë interes juridik. Andaj thekson se e paditura i ka përmbushur detyrimet e saja ndaj paditësit dhe i propozon Gjykatës që padia të hudhet si e palejuar, apo të refuzohet si e pabazuar.

Me qëllim të vërtetimit të drejtë dhe të plotë të gjendjes faktike, gjykata bëri administrimin e provave dhe atë: Vendimi me nr. protokolli 5637-2/18 dt. 27.12.2018, përgjigjja e dt.29.01.2019, njoftimi për informata shtesë dt.12.12.2018, formulari për kërkesë dt. 17.12.2018, deklarata për media e Shtatorit të vitit 2019, kërkesa për qasje e paditësit e dt. 30.01.2019, Email-i i dt. 27.02.2019, Emaili i dt. 16.10.2018, njoftimi për mbajtjen e debatit publik i dt. 16.10.2018, njoftimi pa datë dhe numër, Email-i i dt. 24.10.2018 dhe 12.12.2018, shpallja në gazetën “KOSOVA SOT” për debatin publik, Email-i i dt. 12.12.2018, shkresa me titull “Debat publik” e afishuar, shënimet pa dedikim, pa titull dhe pa datë, shkresa me titull “Debat publik” e dt. 22.11.2018 në Obiliq, Email-i i dt 27.02.2019.

Gjykata shqyrtoi provat e lartcekura dhe pretendimet e paditësit lidhur me kërkesëpadinë e tij dhe gjeti se padia është e bazuar.

Gjykata fillimisht shqyrtoi dhe vlerësoi pretendimet e të paditurës të ngritura në përgjigjjen në padi në lidhje me mungesën e legjitimitetit aktiv në procedurë të paditësit. Në lidhje me këtë, gjykata gjeti se në rastin konkret kemi përputhje të plotë me kërkesat që rrjedhin nga Neni 18 i Ligjit për Nr.03/L-202 për Konfliktet Administrative i cili përcakton se: *“Neni 18-Paditës në konfliktin administrativ mund të jetë personi fizik, personi juridik, Avokati i Popullit, shoqatat dhe organizatat e tjera, të cilat veprojnë në mbrojtje të interesit publik, që konsideron se me aktin administrativ i është shkelur ndonjë e drejtë apo ndonjë interes i drejtpërdrejtë ose i tërthortë, i bazuar në ligj”*. Gjykata poashtu konfirmoi të drejtën e paditësit për të ushtruar padinë mbi bazë të nenit 24, paragrafin 1 dhe 2 të Ligjit Nr.03/L-214 për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis, ligj ky i cili ka qenë në fuqi në kohën e nxjerrjes së aktit administrativ të kontestuar me padi. Këto dispozita përcaktojnë si në vijim:

“Neni 24 Qasja në drejtësi- 1. Palët e interesuara që kanë interes të mjaftueshëm për projektin, do të kenë qasje në shqyrtimin e procedurave, para gjykatës në kundërshtimin apo ligjshmërinë procedurale të vendimeve, akteve ose mos nxjerrjes së aktit që kanë të bëjnë me pjesëmarrjen e publikut në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

2. Për qëllimet e paragrafit 1., të këtij neni, çdo organizatë jo-qeveritare për mbrojtjen e mjedisit që përmbush kërkesat ligjore sipas legjislacionit në fuqi, konsiderohet se ka interes të mjaftueshëm”. Mbi bazë të kësaj, gjykata refuzoi pretendimet e të paditurës për mungesën e legjitimitetit aktiv të palës paditëse në procedurë.

Gjykata njohu faktin që në ndërlidhje me këtë çështje juridike, kompania “Contour Global Kosovo” ka ushtruar padi në Arbitrazhin Ndërkombëtar ICSID ku është paditur Republika e Kosovës dhe katër ndërmarrje publike. Në ndërlidhje me këtë, gjykata refuzoi pretendimet e të paditurës të dhëna në përgjigjjen në padi se meqenëse nuk ka pasur kontratë në mes të Republikës së Kosovës dhe Contour Global-it, vendimi i atakuar nuk krijon kurrfarë efekti dhe se paditësja nuk ka interes juridik. Në këtë drejtim, gjykata thekson faktin se pavarësisht faktit që në lidhje me këtë çështje mund të ketë procese aktive të zgjidhjes alternative të mosmarrëveshjes në mes të palëve, është e rëndësishme që organi i paditur të sigurohet që baza ligjore të jetë respektuar në plotëni dhe se kjo

praktikë duhet të zbatohet në çdo rast kur organet shtetërore janë të ngarkuara me zbatimin e procedurave të ndryshme administrative. Sigurimi i zbatimit të plotë të legjislacionit, forcën rëndësishme të organeve shtetërore, rritë besimin e qytetarëve në administratë dhe garanton sigurinë juridike për qytetarët por edhe për organizatat e grupet e ndryshme të organizuara si persona juridikë.

Gjykata shqyrtoi dhe analizoi me kujdes aktin administrativ të kontestuar dhe për të njëjtin gjeti se arsyetimi është kontradiktor në raport me dispozitivin e vendimit.

Nga vendimi i kontestuar del se ai përmban të meta të tilla për shkak të cilave nuk mund shqyrtohet ligjshmëria e tyre. Të metat e tilla qëndrojnë në shkeljet thelbësore të dispozitave të Ligjit për Procedurën Administrative.

Shkeljet thelbësore të këtyre dispozitave konsistojnë në faktin se me nenin 47 të këtij ligji është paraparë se akti administrativ, që në këtë rast nënkupton vendimet e goditura me padi, duhet të përmbajë përveç tjerash edhe një përmbledhje të konstatimeve faktike, bazuar në provat e paraqitura gjatë procedimit administrativ ose në faktet e siguruar nga administrata, një deklarament të bazës ligjore në të cilat bazohet akti etj.

Akti administrativ duhet të jetë i arsyetuar. Në nenin 48 të po të njëjtit Ligj, parashikohet se përveç rasteve ku ligji vet e parashikon dhënien e arsyeve, duhet të jepen domosdoshmërisht arsyet për të gjitha ato akte, të cilat pjesërisht ose tërësisht mohojnë, shuajnë, kufizojnë apo prekin në një mënyrë apo tjetër të drejtat dhe interesat ligjore ose vendosin detyrime apo ndëshkime, përbëjnë një vendim të kundërt me pretendimet e palëve të interesuara, ose janë në kundërshtim me një informacion apo propozim zyrtar etj.

Arsyetimet duhet të formulohen qartë dhe të përfshijnë shpjegimet e bazës ligjore dhe faktike të aktit. Vendimi i kundërshtuar është juridikisht i paqartë dhe kundërthënës me vetveten dhe me arsyetimin e tij. Në arsyetimin e vendimit të kontestuar me padi, gjykata gjeti se organi i paditur, në mënyrë sipërfaqësore dhe të përgjithësuar, në pjesën e arsyetimit të vendimit, ka konstatuar si vijon: *“Në përputhje me Ligjin Nr.03/L-214 për VNM, neni 20, është mbajtur debati publik dhe me këtë rast, Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor i jep Pëlqim Mjedisor për Termocentralin “Kosova e Re” me kapacitet 1x450 MW (+/-20MW) në pajtim me teknikat më të mira të mundshme..vijon fjalia”*. Në lidhje me këtë, gjykata gjeti se e paditura nuk ka specifikuar qartë dhe saktë se ku janë mbajtur debatet publike, si janë organizuar ato, a ka pasur kundërshtime nga ana e banorëve apo grupeve të interesit në lidhje me ndikimin mjedisor, a është përfunduar sipas procedurës së përcaktuar me Ligj, vlerësimi i ndikimit mjedisor si dhe a ka pasur paqartësi në lidhje me informacionet e siguruar sipas detyrës zyrtare në lidhje me vlerësimin e ndikimit në mjedis për ndërtimin e këtij Termocentrali.

Në rishqyrtim dhe rivendosje, e paditura obligohet që konform nenit 132 të LPPA-së të rishqyrtoj ankesën e paditësit, të sigurohet zbatimi i plotë i bazës ligjore, të marrë dhe shqyrtoj të gjithë dokumentet e paraqitura nga pala, në vendimin e ri të arsyetoj çdo pretendim të palës paditëse, çdo provë të pranuar apo të pa pranuar dhe arsyet pse nuk është pranuar, dëshmitë eventuale të paditësit dhe mbi bazën e ligjit të nxjerr vendim të ri të bazuar në ligj e në gjendjen faktike të vërtetuar në mënyrë të drejtë dhe të plotë.

Gjykata poashtu obligon organin e paditur, që në rishqyrtim dhe rivendosje në lidhje me këtë akt administrativ, të sigurohet nëse, procedura e cila i ka paraprirë Vendimit për dhënien e Pëlqimit Mjedisor, është zbatuar në mënyrë të drejtë. Në këtë drejtim, organi i paditur obligohet që të siguroj se informacionet e marra nga vlerësimi i ndikimit financiar janë të qarta si në formë ashtu edhe në përmbajtje. Në lidhje me këtë, organi i paditur obligohet që të sigurohet se rezultatet e siguruara nga vlerësimi i ndikimit financiar, janë plotësisht të qasshme për publikun e gjerë, duke e ditur rëndësinë e zbatimit të projektit në fjalë.

Organi i paditur, obligohet që të sigurohet se diskutimet dhe tubimet publike me qytetarë, i plotësojnë në tërësi nevojat ligjore. Kështu, organi i paditur duhet të sigurohet që ka pasur apo se edhe do të duhet të ketë tubime publike të mjaftueshme me qytetarët, në proporcion me ndikimin në mjedis të këtij projekti por edhe në proporcion me shtrirjen gjeografike që ka ky projekt.

Gjykata nuk trajtoi pretendimet e paditësit sa i përket shkeljes së nenit 52 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, për faktin që vlerësimi i kushtetutshmërisë është kompetencë ekskluzive e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës.

Mbi këtë gjendje të fakteve, Gjykata konstatoi se në këtë çështje administrative-juridike është shkelur ligji në dëm të paditësit, andaj organi i paditur do të ketë parasysh theksimet nga kërkesa e paditësit.

Të metat e cekura më lartë janë të atilla që e pengojnë vlerësimin e ligjshmërisë së aktvendimit të kundërshtuar dhe në këtë drejtim gjykata e obligon organin e paditur, që në afat prej tridhjetë (30) ditësh, në ri-procedurë të veproj sipas vërejtjeve të dhëna në këtë Aktgjykim dhe pasi t'i mënjanoj të metat e cekura, të merr vendim të drejtë të bazuar në ligj.

Vërejtjet e cekura janë të obligueshme për organin e paditur, duke u bazuar në nenin 65 të Ligjit për Konfliktet Administrative.

Vendimin lidhur me shpenzimet e procedurës, u mor duke u bazuar në nenin 64 të LKA-së.

Në bazë të asaj që u tha më lartë e në kuptim të nenit 5, 6, 29, 38 si dhe nenit 46, paragrafit 6 të Ligjit për Konfliktet Administrative, u vendos si në dispozitiv të këtij Aktgjykimi.

GJYKATA THEMELORE NË PRISHTINË
Departamenti për Çështje Administrative
A.nr.526/19, datë: 12.01.2023

Këshillë Juridike: Kundër këtij Aktgjykimi është e lejuar ankesa në afat prej 15 ditësh, nga dita e marrjes së të njëjtit, në Gjykatën e Apelit, përmes kësaj Gjykate.